

[Landbrugsministeren.]

At forrentningsprocentens udregning må være ret følsom overfor, hvorledes beregningsgrundlaget afgrænses, får man blandt andet et tydeligt indtryk af, når Landøkonomisk Driftsbureau på grundlag af regnskabsmateriale for det sidste regnskabsår er kommet til følgende forrentningsprocenter for øernes og Østjyllands vedkommende: 4,0 pct. for ejendomme under 5 ha, 6,1 pct. for ejendomme fra 5 til 7,4 ha og endelig 8,0 pct. for ejendomme fra 7,5 til 9,9 ha.

Der kan være enkeltheder i de gældende rentebestemmelser i statshusmandsloven, som der kan være afvigende opfattelser af, men med hensyn til det lovforslag, som her er til behandling, kan jeg kun gentage, at jeg ikke kan gå ind for at opgive den nuværende valgfrihed mellem rentereformerne og gå over til tvungen konjunkturbestemt rente.

Ordføreren for forslagsstillerne (Carl Petersen): Ved lånelovens behandling, kort før rigsdagen tog juleferie, gjorde jeg nogle bemærkninger om, at det var heldigt, om de, som ønskede at gøre brug af de lånemuligheder, der tilbydes gennem statshusmandsloven, fik deres renteydelse gjort konjunkturbestemt. Den højtærede landbrugsministers afvisning af en sådan henstilling fra mit partis ordfører i det andet høje ting og af min henstilling ved behandlingen her i folketinget var foranledningen til, at mit parti fremsatte det lovforslag, som nu er til behandling. Jeg kan ikke lade være med ved denne lejlighed at minde om, at det under de forhandlinger, der førtes forud for 1919-lovens vedtagelse, meget stærkt blev fremhævet, at et af de store fremskridt ved denne lovgivning ville være, hvis den blev gennemført, at brugerne ville komme til at betale deres renteydelse efter konjunkturerne, fordi der skulle betales rente i forhold til den til enhver tid værende grundværdi eller jordværdi; thi selvfølgelig forudsatte man, at de skiftende konjunkturer ville afspejle sig i jordværdiansættelsen. At det ikke helt er gået efter beregningerne, har jo for så vidt ikke noget at gøre med det principielle, som var dette, at renten skulle betales efter erhvervets afkastningsmuligheder for derved at værne brugerne mod de økonomiske vanskeligheder, som kunne følge af dårlige konjunkturer.

At det i dag er mere nødvendigt at hævde dette princip end på noget tidligere tidspunkt, synes for mit parti at være helt indlysende, fordi den rentebyrde, som de unge i dag går ind til, uanset de store beløb, som staten stiller til rådighed for de enkelte, er så stor, at dårlige tider kan skaffe disse landbrugere store økonomiske vanskeligheder; hvis de skal betale den fastsatte rente. Jeg synes, det talmateriale, som den højtærede minister her har omtalt, tilfulde beviser, at jeg har ret i mine betragtninger.

Disse vanskeligheder kan efter vor opfattelse i nogen måde afbødes derved, at de unge landmænd indgår på at betale renten efter det konjunkturbestemte princip. Jeg er derfor forbavset over, at den højtærede landbrugsminister afviser forslaget så kategorisk, som han gør. For jeg kan ikke se rettere, end at man ved gennemførelsen af det lovforslag, mit parti har stillet, får nogle fornuftige bestemmelser, som ubestrideligt vil være både i debitors og kreditors interesse i denne forbindelse. Jeg er da vel vidende om, at den konjunkturbestemte rente er mest populær, når der skal betales mindre rente end den fastsatte; sådan er menneskene nu engang indrettet, men det bør ikke være en sådan opfattelse, statens repræsentanter har. Der er dog også nogle, der synes det samme, som den højtærede minister gav udtryk for: at det kan betragtes eller føles som et indgreb i den frie bestemmelsesret. Men kan man nu ikke, hvis man vil se fornuftigt på tingene, lige så godt se på spørgsmålet fra den modsatte side og hævde, at det er staten, der skal have denne bestemmelsesfrihed, nemlig at kunne sige til de ansøgere, som kommer og ønsker disse lån på de meget favorable vilkår, der her tilbydes dem, at hvis de vil have disse lån, må de gå ind på de betingelser, som staten stiller, nemlig den konjunkturbestemte rente? Jeg tror nok, der ville komme ansøgere alligevel.

Vi har stillet dette lovforslag, ikke for at staten skal tabe penge på det, ikke for at genere de husmænd, der skal i gang, men fordi det er vor opfattelse, at vi har en forpligtelse til at værne de unge landmænd allerede i starten imod de ulykker, som kan indtræffe i økonomiske nedgangstider.

Jeg bedømmer det sådan — og det har jeg fået bekræftet ved at høre den højtærede landbrugsminister —, at man ved denne behandling også vil komme ind på spørgs-